

4:e söndagen efter Påsk 2018, Åke Malander (ELBK)

Psalt 98, Jes 49:1-13, Ep Jak 1:16-21, Joh 16:5-15

Påskens stora högtid ligger nu en månad bakom oss och om tre veckor ska vi fira Pingsten, nästa stora högtid. Vi går således, kan vi säga, från att ha läst och predikat om Sonens verk, om hans död och uppståndelse, till att belysa Andens verk. Detta innebär nu inte att vi, för att vända vår blick mot den Helige Ande och hans välgärningar, ska vända vår blick från Sonen, den korsfäste och uppståndne Jesus Kristus. Tvärtom! Pingstens Ande belyser Påsken, visar oss på, hänvisar oss till Livets Furste, som blev dödad men lever igen.

Här i dagens evangelietext, som ju i år även är predikotext, lovar Jesus att den Helige Ande ska komma, och vad vi ska ha för nytta av honom. Han ska trösta, han ska avslöja och överbevisa, han ska undervisa, och i allt detta ska fokus inte ligga på Andens verk utan på Sonen och hans verk och dess betydelse för oss, ”ty av det som är mitt ska han ta och förkunna för er”.

Den Helige Andes ämbete består i att förhärliga Kristus.

Han är Tröstaren, eller Hjälparen som det står i nyare översättningar. (I Carl XII:s bibel hade man det vackra ordet Hugsvalaren – att hugsvala betyder eg. att svalka sinnet.) Om nu Anden har som uppgift att trösta och försvara lärjungarna, så måste det ju finnas någon grund som hans uppdrag vilar på och som han kan hänvisa till. Vad är då själva grunden för hans tröstarämbete? Jesus säger: ”Jag går till Fadern” och vidare ”Det är bra (nyttigt) för er att jag går bort”. Hade inte Kristus – genom lidande och död, genom sin lydnad in i döden, ”ja intill döden på korset” – gått till Fadern, så hade det inte funnits någon grund för något tröstarämbete för den Helige Ande. Ja då hade det överhuvudtaget inte funnits någon tröst för oss arma syndare.

Men nu har Kristus gått till Fadern, och därigenom så finns det tröst och hjälp mot synd och död. När nu den Helige Ande, som Kristus sänder ut som Tröstare och Förespråkare (advokat) för sina lärjungar, för oss syndare, när han utför sitt uppdrag, sitt ämbete, då förhärligas – inte Andens gärningar – utan Kristi frälsningsverk, ty som vi redan citerat ”av det som är mitt ska han ta och förkunna för er”. Det är detta som är den fasta grunden för Andens tröstarämbete. Jesus Kristus och vad han har gjort och sagt och lovat.

Till Andens ämbete hör vidare att han ska överbevisa, tillrättavisa (även innebörden bestraffa finns i någon mån med i ordet) världen i fråga om synd, i fråga om rättfärdighet och i fråga om dom.

Världen vill inte veta av Kristus och hans rättfärdighet och den frid och frihet som han skänker. Den oomvända människan bygger upp sin egen rättfärdighet (om hon nu inte är *grovt* ogudaktig förstås!). Världen står tillsammans med *sin* furste – mot Herren Kristus och hans verk – och gör sig sina egna föreställningar om synd och rättfärdighet och dom.

För att vi, som av synden är andligen förblindade, ska komma till en rätt insikt i fråga om synd och rättfärdighet och dom så behöver vi Andens undervisning, Andens ord, vilket för oss är detsamma som den av Anden ingivna Skriften, ”hela Skriften är ingiven av Gud och nyttig till undervisning, till bestraffning, etc.” Vad är egentligen, vari består ytterst sett människornas synd? Hur ser den rättfärdighet ut som gäller inför Gud? Hur blir domen?

Synd, det har vi lärt oss, det är allt som strider mot Guds vilja, det överträdelse av lagen, brott mot Guds heliga bud. Synden tar sig många olika uttryck; den kan vara grov och himlaskriande och den kan vara fin och fördold i hjärtats innersta vrår. I fråga om synden är dety två grundsanningar som vi måste lära oss och alltid hålla i minnet. För det första: Vad Skriften har förklarat som synd får vi människor inte relativisera och urskulda, å andra sidan: vad Gud *inte* har förbjudit och förklarat för synd får vi människor inte stämpla som synd (och kanske skuldbelägga vår nästa). För det andra: Din synd må vara aldrig så grov och blodröd så kan den i Jesu blod strykas ut så att du blir ren och vitare än snö, ja den är redan sonad på Golgata, å andra sidan: din synd må vara aldrig så ringa och obetydlig så måste den ändå sonas i Jesu blod. Synden må vara av olika slag, men vad är det Jesus säger här? Anden ska överbevisa världen om synd, ty de bryter ju mot alla tio Guds bud!? Nej, så sa han inte, han sa ”**ty de tror inte på mig.**”

Om **rättfärdighet**, ”ty jag går till Fadern och ni ser mig inte mer”. Gud kräver av människan en fullkomlig rättfärdighet, men vi vet ju att ingen av oss mäktar att leva upp till detta krav och därför står vi som orättfärdiga under domen. Men, ”så älskade Gud världen att ha utgav sin enfödde Son.” Sonen, Kristus har utgått från Fadern, har stigit ner från himmelen och blivit människa. ”Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss.” Han kom dock inte för att döma världen utan för att världen skulle bli frälst genom honom. Nu är hans frälsningsverk fullbordat och han kan återvända till Fadern. Den rättfärdighet som avkrävdes av oss men som vi aldrig fullgjorde, den är nu av och genom honom fullkomligt uppfylld – för hela världen, för alla människor, i alla tider. Beviset för detta är ”Jag går till Fadern och ni ser mig inte längre.” Vår rättfärdighet sitter på Faderns högra sida i himmelen. Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet. Ja profeten Jeremia kallar honom ”Herren vår rättfärdighet”.

Om **dom**, ”ty denna världens furste är dömd.” Han som har som högsta mål att få oss fördömda, han är själv dömd och har ingen makt och rätt längre att anklaga oss. ”Ty våra bröders åklagare har blivit nedkastad, han som dag och natt anklagade dem inför Gud” (Upp. 12). Den dom som för våra synders skull hängde över oss, den är nu utmätt och verkställd – men inte över oss, utan över Jesus, Faderns älskade Son. Satan har ingenting kvar att anklaga oss för, när han ändå försöker med detta, så står han där avslöjad som den lögnare han är från begynnelsen. ”Ett ord kan honom fälla.”

När den Helige Ande utövar sitt ämbete och överbevisar och låter världen veta sanningen om synd och rättfärdighet och dom, då förhärlligas Kristus och hans verk.

Den Helige Ande är även de kristnas lärare. Och grunden för hans läroämbete är, såsom Jesus uttryckte det: ”Han ska inte tala av sig själv” och vidare ”av det som är mitt ska han ta och förkunna för er.” När Anden kommer, Sanningens Ande, då ska han inte komma med något nytt, utan han ska påminna om och förklara allt vad Jesus har sagt och lärt.

Apostlarna, som inte nu förstår och kan ta emot och ta till sig all Jesu undervisning, får här löftet: ”Men när han kommer, Sanningens Ande, då ska han föra er in i hela sanningen”. Tänk vad detta bibelställe har misstolkats, för att inte säga missbrukats! Som om Anden skulle komma med nya uppenbarelser och nya sanningar för nya profeter! Att det inte kan vara fråga om någon fortgående uppenbarelse inses ju lätt av det faktum att detta löfte i vers 13 inte ges som något som successivt ska uppfyllas i framtiden, utan det ges till apostlarna, som sitter där tillsammans med Jesus. Löftet till apostlarna var självklart sant, de blev av Anden förda in i hela sanningen; deras skrifter är sanningens ord. Vi äger nu ”hela sanningen” i deras skrifter, i den bok vi kallar Nya testamentet.

Att sanningen är given gång för alla, att uppenbarelsen är ett avslutat helt motsäger naturligtvis inte att vi kristna å vår sida ska växa till i kunskap och insikt i sanningen. Källan som vi ska hämta vår tillväxt ur är givetvis den där Sanningens Ande talar. Och han för inte fram nya saker och talar olika allteftersom tiderna skiftar och han motsäger inte sig själv – han talar i den Heliga Skrift.

Därför, kristna vänner, ska vi vara flitiga att låta den Heliga Skrift tala till oss, förty därigenom får Sanningens Ande då leda också oss in i hela sanningen, om synd och rättfärdighet och dom:

Om synd: *Han gjort vad jag borde men ej klarat av, Min synd har han sänkt ett bottenlöst hav. Hans görande lydnad nu gäller för mig, Min synd och olydnad dem tog han på sig.*

Om rättfärdighet: *Min Frälsare uppstått och gravens är tom, Och jag är befriad från skuld och från dom, Rättfärdigförklarad. Halleluja. (Luthersk Psalmbok 953:3)*

Om dom: *”Amen, amen jag säger er: Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv och kommer inte under domen utan har övergått från döden till livet.” (Joh 5)*